

УДК 37.091.12:005.963.2-051(045)

COACH AS AN INNOVATIVE TECHNOLOGY FOR IMPROVING THE PROFESSIONAL SKILL OF A TEACHER**КОУЧ ЯК ІННОВАЦІЙНА ТЕХНОЛОГІЯ ПІДВИЩЕННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ МАЙСТЕРНОСТІ ПЕДАГОГА****Mohyliasta S.M. / Могиляста С.М.***s.p.s., associate prof. / к.психол.н., доц.*

ORCID: 0000-0003-1016-3623

*Pavlo Tychyna Uman State Pedagogical University,**Uman, Sadova, 28, 20308**Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини,**м. Умань, вул. Садова, 28, 20308*

Анотація. У роботі проаналізовано особливості застосування технології коучингу для формування самоосвітньої компетентності педагогів. Обґрунтовано ефективність використання коучингу для активізації пізнавальної мотивації у студентів, спонукання до самонавчання та професійного самовдосконалення, розвитку умінь самоуправління і ефективного менеджменту власної діяльності. Виокремлено методи та умови формування самоосвітньої компетентності у процесі застосування технології коучингу.

Ключові слова: коучинг, педагог, коуч-тренер, студент, освіта, технологія.

Вступ.

В умовах сучасного інформаційного суспільства будь-який спеціаліст-професіонал зустрічається з потребою самовдосконалення і саморозвитку, задовольнити яку може здатність особистості до самоосвіти та самоуправління навчальною діяльністю. Самоосвітня компетентність стає невід'ємною складовою професійної компетентності педагога. Її формування потребує нових підходів у навчанні, нових інструментів у взаємодії суб'єктів навчального процесу, зокрема застосування технології коучинга, що сприяє розвитку особистості, здатної до саморозвитку, реалізації власних можливостей, прийняття рішень і досягнення цілей.

Якість сучасної освіти обумовлено характером протікання інноваційних процесів в освітніх організаціях і визначається особливостями нововведення, інноваційним потенціалом освітнього середовища та педагогічної майстерності. Удосконалення педагогічної майстерності в умовах здійснення вищої освіти вимагає оволодіння викладачами технологіями педагогічної підтримки студентів.

Основний текст.

В останні роки в структурі педагогічної підтримки студентів особливе місце займає коучинг – інноваційна технологія навчання, що створює умови для формування особистості студента як суб'єкта майбутньої професійної діяльності, здатного до реалізації своїх потенційних можливостей. Ця інноваційна технологія сприяє актуалізації внутрішніх ресурсів і педагога, і того, хто навчається в досягненні запланованого результату.

Коучинг – технологія, що включає тренінгові вправи, навчальні новим способам мислення і поведінки, які можуть бути успішні тільки в процесі взаємодії з учнями [2; 3].

Коучинг не вчить, а допомагає вчитися. Це процес, який допомагає людині поглянути на розвиток її особистості, на конкретний етап її розвитку, тобто відкрити людині очі на багато корисних їй речі. Це процес, що дозволяє особистості при використанні потрібних методів і прийомів домогтися найвищих результатів.

Чому технологія коучинга актуальна для освіти? По-перше, в сучасній освіті дедалі більше чітко відчувається потреба в нових формах розвитку і навчання студентів, відповідних потребою часу і його завданням. По-друге, завдання особистісно-орієнтованого навчання офіційно заявлена в стандартах. Але розробка практичних технологій реалізації особистісно-орієнтованої освіти в навчально-виховній роботі, як і в системі підготовки педагогів до нового підходу, поки знаходиться на стадії зародження, і багато технологій запозичуються з бізнесу, маркетингу і т. і. Даний метод дуже активно застосовується у закладах вищої освіти і приносить позитивні результати.

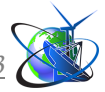
«Коучинговий» підхід максимально відповідає концепції особистісно-орієнтованого навчання, а коучингові навички органічно вписуються в профіль компетенцій сучасного педагога. Коротко зміст педагогічного коучингу можна визначити як рух до мети через повне розкриття потенціалу людини і групи. Використовуючи коучинг, люди досягають своїх цілей набагато ефективніше і швидше, формується ясність у виборі свого розвитку. При професійній підтримки коуча студент самостійно формулює цілі, напрацьовує стратегії і здійснює найбільш вдалі з них.

Розглянемо феномен коучингу в освіті. Педагогічний коучинг – неформальна технологія і мистецтво мотивування, мистецтво задання запитань. Створення адекватних організаційно-педагогічних умов, розробки технології педагогічного супроводу, діагностики і моніторингу. Мета педагога – допомогти студентові вчитися, змінюватися і досягати цілей; мета студента – рішення конкретних завдань і досягнення прогнозуючого результату. Педагог не наказує, не керує, не інструктує, не дає поради, одним словом, не тисне, не впливає. Він слухає, щоб зрозуміти; обмірковує, перефразовує, підсумовує, задає питання; вносить пропозиції, здійснює зворотний зв'язок. Головне – турбота про те, щоб студент (група) вирішив проблему сам.

Завдання кожного педагога – допомогти своїм студентам досягти такої майстерності, щоб вони вирішували всі свої проблеми на несвідомому рівні.

Які сфери використання коучингу в освіті? Даний метод хороший у багатьох сферах навчально-виховного процесу: в роботі з відстаючими і лідерами; при підготовці студентів до реалізації різних довгострокових цілей, в підготовці творчих проектів (вір-есе, портфоліо досягнень, дослідницьке завдання, реферат), при виробленні у групи командної взаємодії і т. і.

Технологія коучинга: вибір теми; визначення мети (що студенти повинні отримати з зустрічі?); відкриття реальності (що в дійсності відбувається, хто займався розглядом проблеми); розгляд варіантів вибору (можливостей і ресурсів); підведення підсумків (ясність і усвідомленість з боку студента (групи), взяття їм на себе зобов'язань, усвідомлення, чи є у нього план дій, чи

потрібна йому підтримка, чи буде вони діяти з рішучістю).

При вирішенні проблеми у кожного з коучінг-партнерів є свої обов'язки. Багато в чому вирішення проблеми залежить від дотримання педагогом коучем певних принципів. Педагог-коуч зобов'язаний бути: нейтральним, нелінійним, завжди в контакті, домагатися ясності в мисленні і поведінці студентів (групи), зуміти їх змотивувати на зміни себе; враховувати, що люди за способам навчання, засвоєння і переробки інформації сенсорними каналами діляться на візуалів, аудіалів і кінестетів.

Результати застосування технології коучингу: розвиток комунікативних і організаторських умінь, здатності прогнозувати і проектувати свою навчальну діяльність і діяльність інших; отримання навичок ставити цілі і досягати успіху (результату), ефективно керувати часом; аналізувати і структурувати інформацію, працювати в команді, швидко приймати рішення в проблемній ситуації, долати конфлікти, орієнтуватися на власні успіхи і сильні сторони інших.

Технологію коучингу у вищій школі можна застосовувати у процесі викладання різних дисциплін на практично-семінарських заняттях, для виконання науково-дослідних завдань, курсових і дипломних робіт з метою стимулювання самостійного пізнавального пошуку, прийняття рішень, розвитку незалежності, відповідальності, впевненості у власних можливостях. Здобувши уміння і досвід вирішення проблем у навчальних ситуаціях, студенти набувають компетенцій, які зможуть застосовувати в інших життєвих ситуаціях з метою саморозвитку і самореалізації.

Важливими умовами формування самоосвітньої компетентності у процесі застосування технології коучингу є усвідомлене ставлення до студентів як до відповідальних творців і менеджерів своєї навчально-пізнавальної діяльності, які успішно інтегрують самоуправління (вибір змісту, форм, методів і засобів навчання) із самоконтролем (оцінюванням і моніторингом власної когнітивної діяльності); залучення студентів до формулювання навчальних цілей та вибору стратегій для їхнього досягнення; забезпечення співробітництва і кооперації у навчальному процесі; використання групових форм і методів навчання; формування потреби у самопізнанні, саморозвитку, постійному самовдосконаленні та пізнанні своїх можливостей; залучення студентів до прийняття рішень у навчальному процесі; діагностика і підтримка індивідуальних пізнавальних інтересів, надання можливостей вибору, індивідуалізація та диференціація навчання; застосування аналізу та критичних рефлексій; ведення студентами щоденників своєї навчально-пізнавальної діяльності та залучення до її оцінювання.

Коуч – це тренер, здатний виховати переможця. Обов'язок коуча – віднайти найкраще в особистості студента і відштовхуватися від цього. Коуч сприяє вдосконаленню та ефективному використанню особистісних якостей студентів, про які більшість або не здогадується, або не використовує як основу для подальшого руху вперед. Для цього він мусить мати глибокі знання психології і можливостей людини. Він має володіти вмінням створювати умови, за яких молоді люди будуть здатні усвідомлювати сенс свого існування,

свої цінності, своє призначення у житті. Один із засновників коучингу як технології формування особистості Т. Голві зазначає, що коуч-консультант спрощує навчання, але не вирішує проблем тих, хто навчається [2, с. 194].

Висновки.

Отже, технологія коучингу має неабияке значення для формування самоосвітньої компетентності особистості, оскільки тренує здатність ефективно діяти і навчатися, розвиває навички самостійного пізнавального пошуку, самоуправління і ефективного менеджменту власної навчальної діяльності. Педагогічний коучинг може розглядатися як інноваційна технологія підвищення професійної майстерності сучасного педагога, і потрібно активніше вводити педагогічний коучинг в освітній процес. Все це допоможе розкриттю особистісного інтелектуально-творчого потенціалу як студентів, так і педагогів.

Література.

1. Голви У. Тимоти. Работа как внутренняя игра: фокус, обучение, удовольствие и мобильность на рабочем месте / пер. с англ. М. : Альпина Бизнес Букс, 2005. 252 с.
2. Паркин М. Сказки для управления изменениями. Как использовать сказки для развития людей и организаций / пер. с англ. М. : Издательство «Добрая книга», 2005. 240 с.
3. Романова С. М. Коучінг як нова технологія в професійній освіті. *Вісник Нац. авіац. ун-ту. Серія : Педагогіка. Психологія.* 2010. Вип. 3. С. 83–86.

References.

1. Holvy U. Tymoty. Work as an inner game: focus, learning, pleasure and mobility in the workplace. M. : Alpyna Byznes Buks, 2005. 252 с.
2. Parkyn M. Tales for change management. How to use fairy tales to develop people and organizations. M. : Publishing house «Dobraia knyha », 2005. 240 с.
3. Romanova S. M. Coaching as a new technology in professional education. *Bulletin of the National aviation university Series: Pedagogy. Psychology.* 2010. Issue 3. С. 83–86.

Abstract. *The article analyzes the peculiarities of the use of coaching technology for the formation of self-educational competence of teachers. The effectiveness of using coaching to activate students' cognitive motivation, encourage self-study and professional self-improvement, develop self-management skills and effective management of one's own activities is substantiated. The methods and conditions of formation of self-educational competence in the process of applying coaching technology are singled out.*

Key words: *coaching, teacher, coach-trainer, student, education, technology.*